

**PREDLOG**  
**ZAKONA**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA OPŠTEG ZAKONA O**  
**OBRAZOVANJU I VASPITANJU**

**Član 1**

U Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 31/05 i 49/07 i "Službeni list CG", br. 45/10 i 45/11) u članu 2 stav 1 tačka 2 riječ „doživotnim“ zamjenjuje se riječju „cjeloživotnim“.

Tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) omogućiti postizanje međunarodno uporedivog nivoa znanja, vještina i kompetencija;“.

Tačka 8 mijenja se i glasi:

„8) doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva Crne Gore“.

**Član 2**

U članu 9 stav 2 briše se.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

**Član 3**

U članu 12 riječi: „i nauke“ brišu se.

**Član 4**

U članu 17 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Metodologiju za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi (samoevaluacija i evaluacija) propisuje Ministarstvo na predlog Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje.“

**Član 5**

U članu 18 stav 1 tač. 11, 15, 16, 17 i 18 mijenjaju se i glase:

„11) „obrazovni program“ je program na osnovu kojeg se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje i čijim se završetkom stiče nivo obrazovanja i stručne kvalifikacije, u skladu sa zakonom;

15) „socijalni partneri“ su reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat prosvjetnih radnika;

16) „katalogom znanja predmeta“ se određuju ciljevi, sadržaji i ishodi učenja iz nastavnog predmeta;

17) „ispitnim katalozima“ se definišu standardi znanja odnosno ishodi učenja koji se provjeravaju i ocjenjuju na ispitima na završetku nivoa obrazovanja (praktični, završni, maturski, stručni i diplomski), odnosno na provjeri znanja učenika osnovne škole na kraju obrazovnog ciklusa, mjerila i kriterijumi provjere i druga pitanja;

18) „standard znanja učenika odnosno polaznika“ je nivo znanja, vještina i kompetencija koje treba da poseduje učenik odnosno polaznik iz određenog nastavnog predmeta, oblasti ili modula“.

## **Član 6**

U članu 21 stav 2 tač. 9 i 10 mijenjaju se i glase:

„9) nivo obrazovanja, odnosno stručne kvalifikacije koje se stiče;

10) uslove za završetak pojedinih djelova programa odnosno modula programa“.

U stavu 3 tačka 1 poslije riječi: „kataloge znanja“ dodaju se riječi: „predmeta“.

U tački 2 riječi: „(sa sadržajima predmeta, odnosno predmetnih područja i standardima znanja)“ brišu se.

Tačka 5 briše se.

Dosadašnje tač. 6 i 7 postaju tač. 5 i 6.

## **Član 7**

U članu 23 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Mjerila za utvrđivanje punovažnosti i jednake vrijednosti obrazovnog programa privatne ustanove sa javno važećim obrazovnim programom donosi Nacionalni savjet na predlog Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje.“

### **Član 8**

U članu 27 stav 10 riječi: „i omladine sa posebnim“ zamjenjuju se riječima: „sa posebnim obrazovnim“.

### **Član 9**

Naziv poglavlja: „III STRUČNI ORGANI“ mijenja se i glasi: „ III NACIONALNI SAVJET“.

### **Član 10**

U članu 31b stav 1 tačka 3 alineja 3 briše se.  
Dosadašnje al. 4, 5 i 6 postaju al. 3, 4 i 5.

### **Član 11**

U članu 38 stav 1 riječi: „stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih“ zamjenjuju se riječima: „opšteg obrazovanja u stručnom obrazovanju“.

U stavu 2 riječi: „upravna organizacija“ zamjenjuju se riječima: „ organ uprave.“

### **Član 12**

U članu 39 stav 1 riječi: „istraživačke i stručne poslove“ zamjenjuju se riječima: „istraživačke, stručne poslove i utvrđivanje i obezbjeđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada“.

U stavu 2 riječi: „zajedno sa Udruženjem, sindikatom i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore“ brišu se.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„ Aktom o osnivanju Centra uređuju se: organi Centra, nadležnost , satav, mandat i druga pitanja od značaja za rad Centra.“

### **Član 13**

U članu 40 u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: „stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih“ zamjenjuju se riječima: „opšteg obrazovanja u stručnom obrazovanju“.

U stavu 2 riječ „savjeta“ zamjenjuje se riječima: „Nacionalnog savjeta“.

#### **Član 14**

U članu 41 stav 1 tačka 2 poslije riječi „rada“ dodaju se riječi: „i utvrđuje kvalitet realizacije standarda obrazovno-vaspitnog rada;“.

#### **Član 15**

U članu 43a stav 2 briše se.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

#### **Član 16**

U članu 46 stav 1 tačka 2 poslije riječi „zakonom“ dodaju se riječi: „ili je donijet program obrazovanja,“.

U tački 3 riječi: „obrazovnim programom“ zamjenjuju se riječima: „posebnim propisom“.

U stavu 2 riječi: „u skladu sa obrazovnim programom“ brišu se.

#### **Član 17**

Član 53 mijenja se i glasi:

#### **„Centralni registar**

#### **Član 53**

Ustanova, nakon dobijanja rješenja o licenciranju, upisuje se u Centralni registar privrednih subjekata.

Upisom u registar iz stava 1 ovog člana ustanova stiče svojstvo pravnog lica.“

#### **Član 18**

U članu 64 stav 3 riječi: „odnosno osnivač“ zamjenjuju se riječima: „a za privatnu ustanovu osnivač.“

#### **Član 19**

U članu 66 riječi: „ministar je obavezan“ zamjenjuje se riječima „ministarstvo je obavezno“.

## **Član 20**

U članu 72 stav 2 poslije riječi „obrazovanja“ dodaju se riječi: „višeg stručnog obrazovanja“.

## **Član 21**

U članu 73 stav 1 riječi: „i omladine sa posebnim“ zamjenjuju se riječima: „sa posebnim obrazovnim“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 2 ovog člana upravni odbor više stručne škole čine: dva predstavnika zaposlenih, četiri predstavnika Ministarstva i jedan predstavnik socijalnih partnera.“

Dosadašnji st. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11 postaju st. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12.

## **Član 22**

U članu 74 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Predsjednik i članovi školskog, odnosno upravnog odbora obavljaju poslove iz svoje nadležnosti, bez naknade.“

## **Član 23**

U članu 76 stav 1 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3a) donosi odluku o organizovanju školskog sportskog društva odnosno kluba;“.

## **Član 24**

U članu 78 u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: „odnosno osnovne škole“ zamjenjuju se riječima: „osnovne škole i obrazovnog centra“,.

U stavu 2 tačka 1 mijenja se i glasi::

„1) sedmi nivo nacionalnog okvira kvalifikacija;“.

U stavu 3 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) sedmi nivo nacionalnog okvira kvalifikacija;“.

## **Član 25**

U članu 78a st. 1 i 2 riječ „ustanove“ zamjenjuje se riječima: „javne ustanove“.

## **Član 26**

U članu 79 stav 2 riječi:“ za stručno obrazovanje“ brišu se.

## **Član 27**

U članu 80 st. 1, 3 i 4 riječ „ustanove“ zamjenjuje se riječima: „javne ustanove“.

U stavu 5 riječ „ustanove“ zamjenjuje se riječima: „privatne ustanove“.

## **Član 28**

U članu 82 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:  
„Zahtjevom za provjeru znanja učenika može se tražiti izuzeće predmetnog nastavnika iz Komisije.“

Dosadašnji st. 3, 4 i 5 postaju st. 4, 5 i 6.

## **Član 29**

Poslije člana 82a dodaje se novi član koji glasi:

### **„Zamjenjivanje direktora**

#### **Član 82b**

Direktora javne ustanove u slučaju privremene spriječenosti zamjenjuje zaposleni u ustanovi kojeg odredi direktor.

Ukoliko direktor nije u mogućnosti da odredi zaposlenog koji ga zamjenjuje, određuje ga školski odnosno upravni odbor.“

## **Član 30**

U članu 83 uvodna rečenica stava 1 mijenja se i glasi:

„Direktor javne ustanove može se, pored slučajeva propisanih zakonom , razriješiti, ako:“.

Poslije tačke 14 dodaje se nova tačka koja glasi:

„14a) nije obezbijedio blagovremen i tačan unos podataka u Informacioni sistem obrazovanja Crne Gore(MEIS);“.

Stav 2 briše se.

### **Član 31**

U članu 84 st. 1 i 3 riječ „Direktor“ zamjenjuje se riječima: „Direktor javne ustanove“, a riječi: „njegovoj stručnoj spremi“ zamjenjuju se riječima: „njegovom nivou obrazovanja“.

### **Član 32**

U članu 85 stav 1 mijenja se i glasi:

„Javna ustanova koja ima više od 600 učenika, odnosno djece može imati pomoćnika direktora“.

Stav 2 briše se.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 2 i 3.

### **Član 33**

U članu 86 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Pomoćniku direktora javne ustanove miruje radni odnos za vrijeme prvog mandata na radnom mjestu sa koga je izabran.“

### **Član 34**

U članu 97 stav 1 poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:

„5a) da učestvuje na takmičenju iz nastavnih predmeta, odnosno oblasti;“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Nivo takmičenja, način i uslove organizovanja i pravila takmičenja, kao i sadržaj i oblik diplome koja se dodeljuje, propisuje Ministarstvo na predlog Ispitnog centra.“

### **Član 35**

Poslije člana 97 dodaje se novi član koji glasi:

**„Prigovor na zaključnu ocjenu**

### Član 97a

Učenik ili njegov roditelj, odnosno staratelj imaju pravo na prigovor zbog zaključne ocjene na kraju nastavne, odnosno školske godine iz nastavnog predmeta ili vladanja.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od dva dana od dana prijema svjedočanstva, odnosno obavještenja o postignutom uspjehu.

Po prigovoru na ocjenu nastavničko vijeće, najkasnije tri dana od dana prijema prigovora, obrazuje tročlanu komisiju koja će utvrditi da li je ocjena izvedena suprotno propisima, odnosno pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili drugi rad, ili ispitati učenika.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije.

U komisiji iz stava 4 ovog člana mora biti najmanje jedan član koji nije zaposlen u toj ustanovi.

Ocjena komisije je konačna.

Protiv konačne ocjene komisije ne može se voditi upravni spor.“

### Član 36

Poslije člana 99a dodaje se novi član koji glasi:

#### **„Strukovna udruženja nastavnika**

#### Član 99b

Nastavnici mogu da se međusobno povezuju u strukovna udruženja nastavnika.

Strukovna udruženja nastavnika mogu da daju mišljenja i predloge za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada, na obrazovne programe, na strateška dokumenta i propise iz oblasti obrazovanja, obavljaju i druge poslove u skladu sa statutom.

Strukovna udruženja nastavnika osnovana u skladu sa zakonom, zajedno donose Etički kodeks nastavnika.

Na osnivanje, organizaciju, upis i brisanje iz registra, status, upravljanje, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad strukovnih udruženja nastavnika shodno se primjenjuju propisi o nevladinim organizacijama.“

### **Član 37**

U članu 100a stav 1 tačka 1 riječi:“ zakonom i obrazovnim programom“ zamjenjuju se riječju „propisima“.

U tački 3 poslije riječi „ustanovama“ umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: „odnosno dozvolu za rad.“

### **Član 38**

U članu 101 stav 1 riječ „Nastavnik“ zamjenjuje se riječima: „Nastavnik u javnoj ustanovi“.

### **Član 39**

U članu 101a stav 1 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3)ima dokaz Ministarstva o obezbijeđenim finansijskim sredstvima.“

U stavu 2 poslije riječi „člana“ dodaju se riječi: „i raspored nastavnika“.

### **Član 40**

U članu 102 stav 1 riječi: „stepenu svoje stručne spreme“ zamjenjuju se riječima: „odgovarajućem nivou obrazovanja.“

U stavu 2 riječi: „višom i visokom školskom spremom“ zamjenjuju se riječima: „šestim i sedmim nivom nacionalnog okvira kvalifikacija“, a riječi: „srednjom školskom spremom“ zamjenjuju se riječima: „četvrtim nivom nacionalnog okvira kvalifikacija“.

### **Član 41**

U članu 103 stav 1 riječi: „stepen školske spreme“ zamjenjuju se riječima: „nivo obrazovanja.“

## **Član 42**

U članu 106 stav 2 briše se.

U stavu 3 riječi: „stepenu stručne spreme“ zamjenjuju se riječima: „nivou obrazovanja.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

## **Član 43**

Poslije člana 107 dodaju se dva nova člana koji glase:

### **„Licenciranje nastavnika**

#### **Član 107a**

Poslove nastavnika, direktora i pomoćnika direktora može da obavlja lice koje pored uslova propisanih Zakonom o radu i ovim zakonom ima dozvolu za rad(u daljem tekstu: licenca).

Licenca je javna isprava kojom se dokazuje potreban nivo opštih i stručnih kompetencija nastavnika, direktora i pomoćnika direktora.

Licenca se izdaje nakon položenog stručnog ispita za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama na vrijeme od pet godina.

Licenca iz stava 3 ovog člana se obnavlja svakih pet godina(relicenciranje), u skladu sa programom stručnog usavršavanja nastavnika.

Nastavnik, direktor odnosno pomoćnik direktora koji nema licencu ili nije obnovio licencu nema pravo na rad u ustanovi.

### **Izdavanje licence**

#### **Član 107b**

Licenciranje i relicenciranje vrši komisija Zavoda za školstvo, odnosno Centra.

Bliže uslove, način i postupak sticanja, izdavanja i obnavljanja licence nastavnika, direktora i pomoćnika direktora ustanova i sadržaj i oblik licence propisuje Ministarstvo.“

## **Član 44**

Poslije člana 110 dodaje se novi član koji glasi:

### **„Procjena radne sposobnosti**

#### **Član 110a**

U slučaju osnovane sumnje da je nastavniku zdravlje narušeno u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, direktor ustanove će podnijeti obrazloženi zahtjev školskom odnosno upravnom odboru za upućivanje nastavnika na procjenu radne sposobnosti, nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Ako školski odnosno upravni odbor utvrdi da je predlog direktora opravdan, donijeće odluku o upućivanju nastavnika na procjenu radne sposobnosti nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Ukoliko nastavnik odbije procjenu radne sposobnosti iz stava 2 ovog člana raspoređuje se na radno mjesto koje odgovara njegovom nivou i profilu obrazovanja i preostaloj radnoj sposobnosti, a ako takvog radnog mjesta nema, ostvaruje prava kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba, u skladu sa zakonom.“

## **Član 45**

Član 112 mijenja se i glasi:

### **„Stručno usavršavanje**

#### **Član 112**

„Nastavnici imaju pravo i obavezu da se stručno usavršavaju iz različitih oblasti kroz programe stručnog usavršavanja.

Programe stručnog usavršavanja nastavnika donosi Nacionalni savjet, na predlog Zavoda za školstvo odnosno Centra.

Autor programa za stručno usavršavanje nastavnika može biti pravno ili fizičko lice koje obavlja obrazovno-vaspitnu ili naučno-istraživačku djelatnost, licencirane ustanove visokog obrazovanja i strukovna udruženja nastavnika.

Izuzetno od stava 3 ovog člana autor programa za stručno usavršavanje nastavnika ne može biti lice koje je zaposleno u Ministarstvu, Zavodu za školstvo, Centru, Ispitnom centru, kao i član Nacionalnog savjeta.

Prioritetne oblasti stručnog usavršavanja nastavnika za pet godina određuje Ministarstvo na predlog ustanova, Zavoda za školstvo i Centra.

Organizaciju stručnog usavršavanja nastavnika i način izbora autora programa iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

#### **Član 46**

U članu 114 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:  
„Jedinstvena pedagoška evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u obliku zapisa na papiru, osim odjeljene knjige koja se vodi i u elektronskom obliku“.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

#### **Član 47**

U članu 115 stav 2 poslije riječi „diploma“ dodaju se riječi: „i dopuna diplome za stručne škole“.

#### **Član 48**

Poslije člana 117 dodaje se novi član koji glasi:

#### **„Baza podataka**

##### **Član 117a**

Ustanova vodi bazu podataka u okviru Informacionog sistema obrazovanja Crne Gore(MEIS), kojim upravlja Ministarstvo.

Lični podaci upisani u bazu iz stava 1 ovog člana prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe obrazovno-vaspitnog rada ustanova i Ministarstva, u skladu sa zakonom.

Svi vidovi prikupljanja, držanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.“

#### **Član 49**

U članu 130 stav 1 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:  
„2a) stipendiju za deficitarne kvalifikacije;“.

#### **Član 50**

U članu 131 stav 1 poslije riječi „studenata“ dodaju se riječi: „i resursnom, odnosno obrazovnom centru“.

U stavu 2 poslije riječi „učenik“ dodaju se riječi: „osnovne i“.

#### **Član 51**

U članu 133 st. 1 i 2 riječ „mentora“ zamjenjuju se riječima: „predmetnog nastavnika“.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„Bliže kriterijume, visinu i uslove za dodjelu stipendije iz stava 1 ovog člana i stipendije iz člana 134a propisuje Ministarstvo“.

#### **Član 52**

Poslije člana 134 dodaje se novi član koji glasi:

## **„Stipendija za deficitarne kvalifikacije**

### **Član 134a**

Pravo na stipendiju za deficitarne kvalifikacije ima redovni učenik stručne škole koji se obrazuje po obrazovnom programu za deficitarne kvalifikacije.

Deficitarne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje, u postupku planiranja upisa u stručnu školu.

Odluku o dodjeli stipendije iz stava 1 ovog člana, na osnovu javnog oglašavanja donosi komisija, koju imenuje Ministarstvo.“

### **Član 53**

U članu 137 stav 2 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana u višem stručnom obrazovanju za troškove praktičnog obrazovanja može se odrediti participacija u iznosu do 20% cijene koštanja obrazovanja učenika za taj obrazovni program u javnoj ustanovi.“

U stavu 3 riječi: „Privatna umjetnička“ zamjenjuju se riječju „Umjetnička“.

U stavu 4 riječi: „stava 2“ zamjenjuju se riječima: „st. 2 i 3“.

### **Član 54**

Član 138 mijenja se i glasi:

#### **„Način finansiranja**

### **Član 138**

Javna ustanova stiče sredstva iz budžeta Crne Gore za jednu školsku godinu na: osnovu ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika za određeni obrazovni program, broja učenika, odnosno djece, koeficijenta programske grupe u koju je obrazovni program razvrstan i drugih

kriterijuma karakterističnih za obrazovni program, ustanovu i određeno područje.

Na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi metodologiju za izračunavanje ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika za svaki obrazovni program, u skladu sa normativima i standardima.

Normative i standarde iz stava 2 ovog člana donosi Ministarstvo, uz mišljenje Nacionalnog savjeta.

Normativima i standardima propisuju se mjerila za: formiranje odjeljenja i grupa, organizovanje savjetodavne službe, biblioteke, administrativno-računovodstvene i tehničke službe i vrednovanje materijalnih troškova“.

## **Član 55**

U članu 142 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana naknada za školarinu po učeniku, odnosno djetetu u privatnoj ustanovi koja se finansira iz budžeta Crne Gore može biti do 10% veća od sredstava koja se obezbjeđuju po učeniku, odnosno djetetu u javnoj ustanovi.

Ako se naknada za školarinu naplaćuje suprotno odredbi stava 2 ovog člana, privatnoj ustanovi se prekida finansiranje iz budžeta Crne Gore.“

## **Član 56**

U članu 146 uvodna rečenica stava 1 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 500 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj ustanova, ako:“

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u ustanovi u iznosu od 100 eura do 1.500 eura.“

## **Član 57**

Poslije člana 147a dodaju se novi član koja glase:

### **„Priznavanje licence nastavnicima**

#### **Član 147b**

Nastavnici i pomoćnici direktora koji imaju položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama do dana stupanja na snagu ovog zakona smatra se da imaju licencu za rad.

Direktori koji imaju položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama i završili su osposobljavanje i usavršavanje u skladu sa zakonom do dana stupanja na snagu ovog zakona, smatra se da imaju licencu za rad.

Licima iz st. 1 i 2 ovog člana Zavod za školstvo, odnosno Centar izdaće licencu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nastavnici, direktori i pomoćnici direktora kojima se izda licenca u smislu stava 3 ovog člana, a imaju 60 godina života na dan stupanja na snagu ovog zakona, nemaju obavezu obnavljanja licence.“

## **Član 58**

Poslije člana 149 dodaju se dva nova člana koji glase:

### **„Podzakonski propis**

#### **Član 149a**

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

## **Osnivanje Centra za stručno obrazovanje**

### **Član 149b**

Centar za stručno obrazovanje osnivaće se u skladu sa ovim zakonom u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Centar za stručno obrazovanje osnovan Odlukom o učešću u osnivanju Centra za stručno obrazovanje („Službeni list RCG“, broj 26/03) nastavlja sa radom do osnivanja Centra iz stava 1 ovog člana.

Upravni odbor i direktor Centra za stručno obrazovanje imenovani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do donošenja odluke o osnivanju Centra, u skladu sa ovim zakonom.

Centar osnovan u skladu sa ovim zakonom preuzima imovinu i zaposlene Centra za stručno obrazovanje.“

### **Član 59**

Poslije člana 160 dodaje se novi član koji glasi:

#### **„Odlaganje primjene**

Odredba člana 138 ovog zakona primjenjivaće se počev od školske 2013/2014. godine za određeni broj javnih ustanova koje odredi Ministarstvo, a od školske 2015/2016. godine za sve javne ustanove.

### **Član 60**

Poslije člana 164 dodaje se novi član koji glasi:

#### **„Prestanak važenja**

##### **Član 164a**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 21 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list C G“, broj 40/11) “.

## **Stupanje na snagu**

### **Član 61**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

## **OBRAZLOŽENJE**

### **I Ustavni osnov za donošenje zakona**

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

### **II Razlozi za donošenje zakona**

Brojne reforme u zemljama Evropske unije i desetogodišnje iskustvo Crne Gore potvrđuju da je reforma obrazovanja veoma složen, i po pravilu, dugotrajan proces koji u sebi sadrži brojne prepreke. Neophodnost izmjena Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju proizilazi iz dosadašnjeg iskustva u reformi obrazovanja i primjene zakona.

Razlog za donošenje ovog zakona jeste stvaranje još modernijeg i efikasnijeg sistema obrazovanja koji će omogućiti razvoj pojedinca bez obzira na pol, životnu dob, socijalno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i fizičku konstituciju. Dosadašnja implementacija Zakona nametnula je potrebu da se pojedine odredbe Zakona izmijene, odnosno dorade, u cilju unapređivanja kvaliteta, efikasnosti, racionalnosti i ekonomičnosti obrazovnog sistema u skladu sa drugim pozitivnim propisima i mjerama koje država preuzima radi implementacije politike u oblasti obrazovanja. Uz to, Zakon je neophodno usaglasiti sa pojedinim propisima EU.

U pripremi Prijedloga zakona zatražena su mišljenja, prijedlozi u skladu sa članom 5 Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG,, broj 12/12) Poziv za učešće u konsultacijama je objavljen 6. februara 2013. godine na website Ministarstva prosvjete, kao i portalu E uprave, i svi zainteresovani organi, organizacije, udruženja, i pojedinci su pozvani da dostave svoje prijedloge, sugestije komentare na važeći tekst Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Pored toga, upućeno je pismo svim direktorima, nastavnicima i drugim izvršiocima u

obrazovno-vaspitnim ustanovama da daju svoje primjedbe, prijedloge i sugestije na važeći Zakon, kako bi se u postupku izrade zakona o izmjenama i dopunama postojećeg zakona doslo do najboljih i najkvalitetnijih zakonskih rješenja koja će doprinijeti unapređivanju ukupnog sistema obrazovanja i vaspitanja.

Takođe je, saglasno članu 8 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG”, broj 7/12) u postupku pripreme zakona pružena mogućnost za učešće nevladinog sektora u radu radne grupe koja je pripremala nacrt izmjena i dopuna zakona. Prestavnik nevladinih organizacija uzeo je učešće u radu ove radne grupe.

Tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, koji je pripremila radna grupa objavljen je 19. aprila 2013.godine na web site Ministarstva kako bi se najširoj stručnoj i laičkoj javnosti učinile dostupnim predložene izmjene i dopune u cilju transparentnosti postupka definisanja pojedinih odredbi zakonskih rješenja i dobijanja kvalitetnijeg zakonskog teksta. Primjedbe prijedlozi i sugestije su sagledane i sve koje su predstavljale doprinos poboljšanju zakonskog teksta i koje su bile usklađene sa utvrđenom koncepcijom razvoja obrazovanja prihvacene su i ugrađene u Prijedlog zakona.

### **III Objašnjenje osnovnih pravnih instituta**

Radi obezbjeđivanja jednakih mjerila i postupaka za unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada kroz postupak samoevaluacije i evaluacije, Ministarstvo prosvjete propisuje metodologiju na prijedlog Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje. Na predloženi način obezbijediće se isti pristup u postupku utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u svim ustanovama.

Nacionalni savjet za obrazovanje na prijedlog Zavoda, odnosno Centra, donosi mjerila za utvrđivanje punovažnosti i jednake vrijednosti obrazovnog programa privatnih ustanova sa javno važećim obrazovnim programima, ukoliko osnivač privatne ustanove želi da izdaje javno važeće isprave.

Prijedlogom zakona precizirane su odredbe koje se odnose na nadležnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u pogledu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama. Osim toga, predloženo je da dosadašnji osnivači Sindikat, Zavod za zapošljavanje i

Privredna komora ne budu više osnivači Centra, jer takvo rješenje do sada nije funkcionisalo u pogledu finansiranja. Naime, za prethodnih 10 godina ovi osnivači, kao socijalni partneri, nijesu učestvovali u finansiranju Centra. Cjelokupna djelatnost Centra finansirala se iz Budžeta sa pozicije Ministarstva prosvjete, pa je iz tih razloga predloženo da jedini osnivač Centra bude Vlada Crne Gore. U pripremi Prijedloga zakona postignuta je saglasnost sa dosadašnjim osnivačima za predloženo organizovanje Centra. Takođe, precizirane su odredbe o sastavu upravnog odbora za više stručne škole. Predsjednik i članovi organa upravljanja u ustanovama (školski i upravni odbori) obavljaće poslove iz svoje nadležnosti bez novčane naknade.

Prijedlogom zakona u značajnoj mjeri zaštićuju se prava učenika u postupku provjere znanja od neobjektivnog, neblagovremenog i nezakonitog ocjenjivanja pojedinih nastavnika. Pošto je pravni institut prigovora na zaključnu ocjenu na kraju nastavne, odnosno školske godine, zajednički za učenike osnovne škole, gimnazije, srednje i više stručne škole, to je preuzet iz posebnih zakona u ovaj zakon i inoviran kako bi se pojedini nedostaci u dosadašnjoj primjeni otklonili, a norma učinila jasnijom i primjenljivijom. Učenik ima pravo prigovora na zaključnu ocjenu nastavničkom vijeću koje obrazuje komisiju koja će utvrditi da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocjeniti pismeni i drugi rad ili će izvršiti ponovnu provjeru znanja, odnosno ispitati učenika.

Inovirane su odredbe koje se odnose na direktore i pomoćnike direktora javne ustanove, kao i određen najmanji broj učenika za određivanje prava na pomoćnika direktora. Tako će ubuduće, javna ustanova imati pravo na pomoćnika direktora ako ima više od 600 učenika, odnosno djece. To znači da nijedna državna škola u Crnoj Gori neće imati pravo na dva pomoćnika direktora.

Prvi put u Crnoj Gori ustanovljava se obaveza licenciranja nastavnika, direktora i pomoćnika direktora, radi podizanja nivoa kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama. Licenca je dozvola za rad kojom nastavnik, direktor i pomoćnik direktora dokazuje potreban nivo opštih i stručnih kompetencija. Licenca se izdaje na period od pet godina, uz obavezu obnavljanja kroz postupak relicenciranja. Licenciranje i relicenciranje vrši komisija Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje. Prvom licencom nastavnika, direktora i pomoćnika direktora smatra se isprava o položenom

stručnom ispitu za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Nastavnik, direktor ili pomoćnik direktora koji nema licencu ili nije obnovio licencu nema pravo da radi u obrazovno-vaspitnoj ustanovi. Uslove, način sticanja i obnavljanja licence propisuje Ministarstvo.

Nastavnici imaju pravo i obavezu stalnog stručnog usavršavanja kroz programe stručnog usavršavanja koje donosi Nacionalni savjet na prijedlog Zavoda, odnosno Centra. Autori programa stručnog usavršavanja nastavnika mogu biti pravna i fizička lica koja obavljaju obrazovnu ili naučno-istraživačku djelatnost, ustanove visokog obrazovanja i strukovna udruženja nastavnika. Zbog objektivnosti i izbjegavanja sukoba interesa, autor programa za stručno usavršavanje ne može biti lice koje je zaposleno u Ministarstvu, Zavodu, Centru, Ispitnom centru, kao ni lice koje je član Nacionalnog savjeta za obrazovanje. Prioritetne oblasti stručnog usavršavanja za period od pet godina, za koliko i važi licenca nastavnika, određuje Ministarstvo na prijedlog Zavoda i Centra.

Prijedlogom zakona ustanovljava se provjera radne sposobnosti nastavnika u slučaju osnovane sumnje da mu je zdravlje narušeno u mjeri koja značajno umanjuje njegovu radnu sposobnost. U tom slučaju direktor ustanove podnosi pisani obrazloženi zahtjev školskom odboru za upućivanje nastavnika na procjenu radne sposobnosti. Ako školski odbor utvrdi da je prijedlog direktora opravdan, donijeće odluku o upućivanju nastavnika na procjenu radne sposobnosti. Ukoliko nastavnik odbije procjenu radne sposobnosti, raspoređuje se na radno mjesto koje odgovara preostaloj radnoj sposobnosti, njegovom nivou i profilu obrazovanja. Ako takvog radnog mjesta nema, ostvaruje prava kao zaposleni za čijim je radom prestala potreba u skladu sa propisima iz oblasti rada.

Ustanove su dužne da vode bazu podataka u okviru Informacionog sistema obrazovanja u Crnoj Gori (MEIS). Lični podaci iz baze podataka čuvaju se i koriste za potrebe ustanova i Ministarstva, u skladu sa zakonom. Prikupljanje, obrada, objavljivanje i korišćenje ličnih podataka vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Učenici stručne škole koji se obrazuju po programu za deficitarne kvalifikacije imaju pravo na stipendiju. Deficitarne kvalifikacije utvrđuje Ministarstvo u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje u postupku planiranja

upisa u stručnu školu. Odluku o dodjeli stipendije, na osnovu javnog oglašavanja, donosi komisija koju imenuje Ministarstvo.

U skladu sa usvojenom decentralizacijom finansiranja obrazovanja i metodologijom za određivanje cijene koštanja obrazovanja po modelu „per capita“, predlaže se izmjena finansiranja obrazovno-vaspitnih ustanova. Predloženi način finansiranja omogućuje efikasniji i racionalniji način raspodjele budžetskih sredstava, što će uticati na podizanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada. Naime, javna ustanova će sticati sredstva iz Budžeta Crne Gore za jednu školsku godinu na osnovu ekonomske cijene koštanja učenika za svaki obrazovni program, broja učenika, odnosno djece, koeficijenta programske grupe za određeni program i drugih kriterijuma specifičnih za obrazovni program, ustanovu i određeno područje rada škole. Na osnovu ovih kriterijuma Ministarstvo će donijeti metodologiju za izračunavanje ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika u skladu sa normativima i standardima koje donosi Ministarstvo, na prijedlog Nacionalnog savjeta. Normativima i standardima propisuju se i mjerila za formiranje odjeljenja i grupa za sve obrazovne programe, organizovanje savjetodavne službe, biblioteke, sekretarijata škole i vrednovanje materijalnih troškova. Ministarstvo će finansijska sredstva opredjeljivati ustanovama kao grantove, mjesečne, kvartalne ili godišnje, u zavisnosti od mogućnosti Budžeta, na osnovu ugovorenih godišnjih obima sredstava. Ovaj prijedlog neće se frontalno primijeniti na cjelokupni obrazovni sistem, već će se eksperimentalno provjeriti u određenom broju javnih ustanova koje su postigle izuzetne rezultate u organizaciji, postignućima i vještinama učenika u prethodnom periodu. Na osnovu rezultata eksperimentalne primjene izvršiće se „fino prilagođavanje modela“, do početka primjene u svim ustanovama.

Predloženi način finansiranja obrazovno-vaspitnih ustanova po modelu „per capita“ ima za cilj da poveća efikasnost i efektivnost korišćenja ograničenih finansijskih sredstava za potrebe obrazovanja. Pored navedenog, ostvariće se i jednakost kroz fer distribuciju finansijskih sredstava.

Prelaznim odredbama propisano je da nastavnici i pomoćnici direktora koji imaju položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama do dana stupanja na snagu ovog zakona smatra se da imaju licencu za rad. Takođe, direktori koji imaju položen stručni ispit i završili su osposobljavanje i usavršavanje do stupanja na snagu ovog zakona, smatra se da imaju licencu za

rad. Ove licence izdaće Zavod, odnosno Centar, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nastavnici, direktori i pomoćnici direktora kojima je priznata licenca u skladu sa ovim zakonom i imaju više od 60 godina života na dan stupanja na snagu ovog zakona, nemaju obavezu obnavljanja licence, jer licenca važi pet godina tako da je neracionalno pred prestanak radnog odnosa vršiti relicenciranje tih nastavnika.

Određen je rok za organizovanje Centra za stručno obrazovanje i strukovnih udruženja nastavnika kao i rok za donošenje podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom.

#### **IV Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama**

Prijedlog Zakona je u potpunosti usaglašen sa relevantnim propisima evropskog zakonodavstva.

- a) Usklađenost prijedloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske unije:  
UFEU, Dio treći, politika i unutrašnje akcije unije, Glava XII, obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport, član 165 i 166 - potpuno usklađeno.

#### **V Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona**

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna posebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.

## **Pregled odredbi Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju koje se mijenjaju**

### **Ciljevi**

#### **Član 2**

Obrazovanje i vaspitanje ima za cilj da:

- 1) obezbijedi mogućnost za svestrani razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životno doba, socijalno i kulturno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i psihičku konstituciju;
- 2) zadovolji potrebe, interesovanja, želje i ambicije pojedinca za doživotnim učenjem;
- 3) omogući izbor obrazovnog programa na svim nivoima vaspitanja i obrazovanja;
- 4) razvija svijest, potrebu i sposobnost za očuvanje i unapređenje ljudskih prava, pravne države, prirodne i društvene sredine, multietičnosti i različitosti;
- 5) razvija svijest o državnoj pripadnosti Crnoj Gori i njenoj kulturi, tradiciji i istoriji;
- 6) omogući pojedincu, u skladu sa sopstvenim mogućnostima, uključivanje i participaciju na svim nivoima rada i djelovanja;
- 7) razvija svijest o nacionalnoj pripadnosti, kulturi, istoriji i tradiciji;
- 8) doprinosi uključivanju u procese evropskih integracija.

### **Javno obrazovanje**

#### **Član 5**

U javnoj ustanovi i u ustanovi kojoj je dodijeljena koncesija za izvođenje javno važećeg obrazovnog programa obrazovanje i vaspitanje je svjetovnog karaktera.

U ustanovi iz stava 1 ovog člana nije dozvoljeno religijsko djelovanje.

### **Jednakost**

#### **Član 9**

Crnogorski državljani su jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, vjeru, socijalno porijeklo ili drugo lično svojstvo.

Strani državljani mogu se obrazovati kao crnogorski državljani pod uslovima uzajamnosti.

Strani državljani koji imaju privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Crnoj Gori, jednaki su u ostvarivanju prava na obrazovanje sa crnogorskim državljanima, u skladu sa posebnim zakonom.

### **Nastava na stranom jeziku**

#### **Član 12**

Nastava u ustanovi se može izvoditi i na stranom jeziku za obrazovne programe za koje je licencirana ustanova, po odobrenju organa državne uprave nadležnog za poslove prosvjete i nauke (u daljem tekstu: Ministarstvo).

## **Obezbjeđivanje i unaprjeđivanje kvaliteta**

### **Član 17**

Obezbjeđivanje i unaprjeđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada obavlja ustanova (samoevaluacija) svake godine po pojedinim oblastima, a svake dvije godine u cjelini.

Obezbjeđivanje i unaprjeđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova, najmanje svake četiri godine, obavlja Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje (evaluacija).

## **Pojmovnik**

### **Član 18**

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

- 1) "predškolske ustanove" su: vrtić, jaslice i ostale ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja koje se organizuju u skladu sa posebnim zakonom;
- 2) "školom" se podrazumijeva osnovna škola, gimnazija, stručna škola i škola za obrazovanje odraslih;
- 3) "školom za umjetničko obrazovanje" se podrazumijeva škola u kojoj se ostvaruje osnovno, odnosno srednje umjetničko obrazovanje;
- 4) "višom stručnom školom" se podrazumijeva škola u kojoj se ostvaruje više stručno obrazovanje;
- 5) "obrazovni centar" je ustanova u kojoj se ostvaruje više različitih obrazovnih programa iz više nivoa obrazovanja;
- 6) "resursni centar" je ustanova u kojoj se ostvaruje vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama (smetnjama u razvoju);
- 7) "dom učenika" je ustanova u kojoj se obezbjeđuje smještaj, ishrana i vaspitanje učenika;
- 8) "mreža ustanova" je akt Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) kojim se utvrđuje vrsta, djelatnost i raspored javnih ustanova;
- 9) "nastavna godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava;
- 10) "školska godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;
- 11) "obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje;
- 12) "javno važeći obrazovni program" je obrazovni program koji donosi ili odobrava nadležni organ;
- 13) "učenik" je lice koje stiče obrazovanje u školi;

14) "polaznik" je odraslo lice koje stiče obrazovanje kod organizatora obrazovanja;

15) "socijalni partneri" su udruženje poslodavaca i posloprimaoca (sindikati i ostali subjekti koji učestvuju u upravljanju, izvođenju i finansiranju određenog obrazovanja).

16) "katalog znanja" je sastavni dio obrazovnog programa kojim se određuju ciljevi i sadržaji predmeta iz nastavnog plana;

17) "ispitnim katalozima" se definišu standardi znanja i vještina koji se provjeravaju i ocjenjuju na završnim ispitima (praktični, završni, stručni i diplomski);

18) "standard znanja" je minimum znanja koje treba da posjeduje učenik, odnosno polaznik iz određenog predmeta u određenom vremenskom periodu.

## **Sadržaj obrazovnog programa**

### **Član 21**

Obrazovni program sastoji se od opšteg i posebnog dijela.

Opšti dio obuhvata:

- 1) naziv programa;
- 2) naziv nivoa obrazovanja;
- 3) nastavni plan (predmeti i moduli i njihova zastupljenost i raspored, fond časova i broj kreditnih bodova za pojedine predmete i module i ukupan broj časova za sve oblike nastave);
- 4) ciljeve obrazovnog programa;
- 5) uslove za upis, odnosno uključivanje u program;
- 6) trajanje obrazovanja (uključujući kreditno vrednovanje);
- 7) obavezne načine provjeravanja i ocjenjivanja učenika;
- 8) uslove za napredovanje i završetak obrazovanja;
- 9) kvalifikaciju koja se stiče, odnosno nivo obrazovanja;
- 10) mogućnost sticanja nacionalne stručne kvalifikacije.

Posebni dio obuhvata:

1) predmetne programe, odnosno kataloge znanja (sa ciljevima predmeta, sadržajima i standardima znanja i ishodima učenja, podjelom odjeljenja na grupe, nastavnim sredstvima, okvirnim spiskom literature, materijalnim uslovima za izvođenje nastave, povezanosti predmeta);

2) ispitne kataloge (sa sadržajima predmeta, odnosno predmetnih područja i standardima znanja);

3) način prilagođavanja programa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama;

4) način prilagođavanja programa za obrazovanje odraslih;

5) profil i nivo obrazovanja nastavnika;

6) način izvođenja obrazovnog programa (za programe u stručnom obrazovanju posebni dio sadrži obim i sadržaj praktičnog obrazovanja koji se realizuje kod poslodavca);

7) druga pitanja od značaja za realizaciju obrazovnog programa.

## **Donošenje obrazovnog programa privatne ustanove**

### **Član 23**

Sadržaj i postupak donošenja obrazovnog programa u privatnoj ustanovi određuje se aktom o osnivanju ustanove.

Obrazovni program iz stava 1 ovog člana postaje javno važeći program kada Nacionalni savjet utvrdi da odgovara javno važećem programu za pojedinu oblast obrazovanja

i

vaspitanja.

+

## **Izvođači**

### **Član 27**

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje obavljaju predškolske ustanove, u skladu sa zakonom.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje obavljaju osnovne škole, u skladu sa zakonom.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje i osnovno obrazovanje i vaspitanje mogu se obavljati kod kuće, u skladu sa zakonom.

Umjetničko obrazovanje obavljaju škole za osnovno i srednje umjetničko obrazovanje, u skladu sa zakonom.

Opšte srednje obrazovanje obavljaju gimnazije, u skladu sa zakonom.

Stručno obrazovanje obavljaju stručne škole, ili stručne škole zajedno sa poslodavcem, u skladu sa zakonom.

Više stručno obrazovanje obavljaju više stručne škole, u skladu sa zakonom

U stručnoj školi može se obavljati i opšte srednje obrazovanje (mješovita škola).

U obrazovnom centru može se izvoditi više različitih obrazovnih programa iz više nivoa obrazovanja.

Vaspitanje i obrazovanje djece i omladine sa posebnim potrebama obavljaju predškolske ustanove, škole i resursni centri, u skladu sa zakonom.

Obrazovanje odraslih lica obavljaju škole i drugi organizatori obrazovanja, u skladu sa zakonom.

Smještaj, ishranu i vaspitanje učenika koji se obrazuju van mjesta prebivališta obezbjeđuju domovi učenika.

## Nadležnost Nacionalnog savjeta

### Član 31b

Nacionalni savjet:

1) donosi:

- obrazovni program za obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- vaspitni program za domove učenika;
- prilagođene obrazovne programe za obrazovanje odraslih;
- ispitne kataloge za provjeru nacionalne stručne kvalifikacije;
- standarde za pripremu udžbenika za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte i stručno obrazovanje i za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama;
- program stručnog osposobljavanja i usavršavanja direktora ustanova;
- program rada stručnih saradnika;
- uputstvo za izradu obrazovnog programa;
- uputstvo za prilagođavanje obrazovnog programa za sticanje nivoa obrazovanja odraslih;

2) utvrđuje:

- posebni dio obrazovnog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje opšte i stručno obrazovanje;
- jednako vrijedni obrazovni standard u obrazovnim područjima (struke) i u obrazovnim programima organizatora obrazovanja;
- punovažnost i jednaku vrijednost obrazovnih programa privatnih ustanova iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg i stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih sa odgovarajućim javno važećim obrazovnim programima;

3) predlaže:

- opšti dio obrazovnog programa za osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje opšte i stručno obrazovanje;
- posebne programe osposobljavanja, prekvalifikacije, dokvalifikacije, usavršavanja i specijalizacije zaposlenih i nezaposlenih lica;
- standarde zanimanja;
- standarde školskog prostora, nastavnih sredstava i opreme za rad ustanova u kojima se ostvaruje predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje opšte i stručno obrazovanje;
- profil nivoa obrazovanja za nastavnike za osnovno obrazovanje i vaspitanje;
- listu obaveznih izbornih predmeta za osnovnu školu i gimnaziju;

4) odobrava:

- udžbenike i nastavna sredstva za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte i stručno obrazovanje i za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama;

5) daje mišljenje o:

- opštim pitanjima obrazovanja i vaspitanja;
- usklađenosti standarda kvalifikacije i obrazovnog programa;
- kompatibilnosti obrazovnog sistema sa obrazovnim sistemima u razvijenim demokratskim zemljama;

- stanju i razvoju obrazovanja i vaspitanja;

6) daje uputstva za izvođenje prilagođenih obrazovnih programa;

7) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Nacionalnog savjeta.

### **Zavod za školstvo**

#### **Član 38**

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama i obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Zavod za školstvo je upravna organizacija.

### **Centar za stručno obrazovanje**

#### **Član 39**

Razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih obavlja Centar za stručno obrazovanje (u daljem tekstu: Centar).

Centar iz stava 1 ovog člana, kao javnu ustanovu, osniva Vlada, zajedno sa Udruženjem, sindikatom i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore.

### **Nadležnost Zavoda za školstvo**

#### **Član 40**

Zavod za školstvo u oblastima predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika:

1) u saradnji sa ustanovom, utvrđuje kvalitet realizacije standarda obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;

2) u saradnji sa ustanovom, radi na unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;

3) obavlja stručne poslove praćenja, analize i razvoja obrazovnog sistema;

4) obavlja pripremu stručnih zadataka o pitanjima kojima odlučuju Nacionalni savjet i Ministarstvo;

5) priprema obrazovno-vaspitne i pedagoško-metodske standarde udžbenika i priručnika za srednje opšte obrazovanje i za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju;

6) obavlja stručne poslove u pripremi: obrazovnih programa, kataloga i standarda znanja, normativa i standarda nastavnih sredstava i opreme;

7) obavlja istraživanje;

8) obavlja savjetodavni rad;

9) organizuje stručno usavršavanje nastavnika i obuku direktora;

10) predlaže mjere za razvoj pojedinih nivoa obrazovanja, novih nastavnih tehnologija i njihove primjene;

11) prati eksperimente;

12) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Zavoda.

Sadržaj, oblike i način utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama propisuje Ministarstvo, napredlog savjeta.

## **Nadležnost Centra**

### **Član 41**

Centar u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih:

1) obavlja stručne poslove praćenja, analize i razvoja obrazovnog sistema;

2) u saradnji sa ustanovom, radi na unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada;

3) obavlja pripremu stručnih zadataka o pitanjima o kojima odlučuju Nacionalni savjet i Ministarstvo;

4) obavlja stručne poslove u pripremi: obrazovnih programa, kataloga i standarda znanja, standarda zanimanja, normativa i standarda nastavnih sredstava i opreme;

5) obavlja istraživanja;

6) obavlja savjetodavni rad u ustanovama u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih i institucijama povezanim sa vaspitanjem i obrazovanjem;

7) priprema obrazovno-vaspitne i pedagoško-metodske standarde udžbenika i priručnika za stručne predmete u stručnom obrazovanju;

8) priprema profesionalne standarde za nastavno i vaspitno osoblje;

9) organizuje stručno usavršavanje nastavnika i obuku direktora;

- 10) predlaže mjere za razvoj i uvođenje novih nastavnih tehnologija i njihove primjene;
- 11) prati eksperimente;
- 12) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Centra.

### **Privatno-javno partnerstvo**

#### **Član 43a**

Ustanova se može osnovati po modelu privatno-javnog partnerstva za oblast obrazovanja.

Program privatno-javnog partnerstva iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Aktom o osnivanju ustanove iz stava 1 ovog člana uređuje se način rukovođenja i upravljanja ustanovom.

### **Uslovi za osnivanje**

#### **Član 46**

Ustanova se može osnovati, ako:

- 1) ima dovoljan broj djece, učenika odnosno polaznika;
- 2) je donesen, odnosno odobren obrazovni program u skladu sa ovim zakonom, ili je odobren inostrani obrazovni program;
- 3) je obezbijeđen vaspitni, odnosno nastavni i drugi stručni kadar, u skladu sa obrazovnim programom;
- 4) je obezbijeđen odgovarajući prostor, nastavna sredstva, oprema i drugo, u skladu sa normativima i standardima;
- 5) su obezbijeđena sredstva za osnivanje i rad;
- 6) su obezbijeđeni higijensko-tehnički uslovi, u skladu sa posebnim propisima.

Bliže uslove iz stava 1 tač. 1 i 4 ovog člana, kao i standarde za prostor i opremu propisuje Ministarstvo, na predlog Nacionalnog savjeta, u skladu sa obrazovnim programom.

### **Prekid obrazovno-vaspitnog rada**

#### **Član 64**

Obrazovno-vaspitni rad u ustanovi se može prekinuti samo u naročito opravdanim slučajevima (epidemija, elementarna nepogoda i sl.).

Za prekid rada ustanove u slučaju epidemije potrebno je pribaviti mišljenje nadležne zdravstvene ustanove.

Odluku o prekidu obrazovno-vaspitnog rada u slučajevima iz stava 1 ovog člana, u trajanju do pet dana, donosi direktor ustanove, a preko pet dana Ministarstvo, odnosno osnivač.

### **Školski, odnosno upravni odbor**

#### **Član 72**

Ustanovom upravlja školski odbor.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ustanovom iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, domom učenika, domom učenika i studenata, odnosno domom studenata i organizacijom za obrazovanje odraslih upravlja upravni odbor.

Broj članova školskog, odnosno upravnog odbora javne ustanove ne može biti manji od pet, niti veći od sedam članova.

### **Struktura školskog, odnosno upravnog odbora**

#### **Član 73**

Školski, odnosno upravni odbor ustanova iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja i obrazovanja djece i omladine sa posebnim potrebama čine: tri predstavnika Ministarstva, odnosno tri predstavnika opštine za ustanove čiji je osnivač opština, jedan predstavnik zaposlenih i jedan predstavnik roditelja.

Školski, odnosno upravni odbor ustanova iz oblasti stručnog obrazovanja čine: jedan predstavnik zaposlenih, četiri predstavnika Ministarstva, odnosno četiri predstavnika opštine za ustanove čiji je osnivač opština, jedan predstavnik socijalnih partnera i jedan predstavnik roditelja.

Upravni odbor domova učenika, domova studenata i domova učenika i studenata čine: tri predstavnika Ministarstva, odnosno tri predstavnika opštine za ustanove čiji je osnivač opština, jedan predstavnik zaposlenih i jedan predstavnik korisnika usluga (stanara).

Školski, odnosno upravni odbor mješovitih srednjih škola i obrazovnih centara čine: dva predstavnika zaposlenih, četiri predstavnika Ministarstva, odnosno četiri predstavnika opštine za ustanove čiji je osnivač opština i jedan predstavnik socijalnih partnera.

Upravni odbor ustanova za obrazovanje odraslih čine: tri predstavnika Ministarstva, odnosno opštine za ustanove čiji je osnivač opština i po jedan predstavnik zaposlenih i socijalnih partnera.

Predstavnike Ministarstva bira i razrješava ministar.

Predstavnike zaposlenih bira nastavničko, odnosno stručno vijeće tajnim glasanjem.

Predstavnike roditelja bira savjet roditelja tajnim glasanjem.

Sjednicama školskog, odnosno upravnog odbora može prisustvovati predstavnik učeničkog parlamenta, odnosno polaznika i predstavnik studenata.

Način izbora i razrješenja članova upravnog odbora iz reda zaposlenih u domu učenika, domu studenata, domu učenika i studenata i ustanovama za obrazovanje odraslih utvrđuje se statutom ustanove.

Odredbe ovog člana ne odnose se na privatnu ustanovu.

## **Mandat**

### **Član 74**

Članovi školskog, odnosno upravnog odbora biraju se na četiri godine osim predstavnika roditelja koji se biraju na dvije godine.

Školski, odnosno upravni odbor konstituše se na prvoj sjednici, koju saziva direktor ustanove.

Postupak za konstituisanje školskog, odnosno upravnog odbora pokreće se najkasnije dva mjeseca prije isteka mandata školskog, odnosno upravnog odbora.

Ako se školski, odnosno upravni odbor javne ustanove ne konstituše u roku od 30 dana nakon isteka mandata, ministar, na predlog direktora ili nadležne inspekcije, može imenovati školski, odnosno upravni odbor, ali najduže na period do šest mjeseci.

## **Nadležnost**

### **Član 76**

Školski, odnosno upravni odbor ustanove:

- 1) usvaja program razvoja;
- 2) usvaja godišnji plan rada i izvještaj o njegovoj realizaciji (ostvarivanju);
- 3) razmatra programe i rezultate vannastavnih aktivnosti;
- 4) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druga opšta akta;
- 5) donosi godišnji finansijski plan;
- 6) usvaja periodični i godišnji račun;
- 7) predlaže promjenu naziva i sjedišta ustanove;
- 8) rješava, kao drugostepeni organ, o pravima učenika, odnosno korisnika usluga, u skladu sa zakonom;
- 9) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Školski, odnosno upravni odbor odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova, ako statutom ustanove nije predviđeno da o pojedinim pitanjima odlučuje druga većina.

Članovi školskog, odnosno upravnog odbora su dužni da zastupaju interese i stavove organa koji su ih izabrali.

### **Uslovi**

#### **Član 78**

Za direktora predškolske ustanove, odnosno osnovne škole može biti izabrano lice koje:

- 1) ispunjava uslove za nastavnika ili stručnog saradnika (pedagog, psiholog ili defektolog) u skladu sa zakonom;
- 2) ima položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama;
- 3) ima pet godina radnog iskustva na poslovima obrazovanja i vaspitanja.

Za direktora gimnazije, stručne škole, resursnog centra, odnosno organizatora obrazovanja odraslih može biti izabrano lice koje ima:

- 1) visoku školsku spremu;
- 2) položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama;
- 3) pet godina radnog iskustva na poslovima obrazovanja i vaspitanja.

Za direktora doma učenika, doma studenata, odnosno doma učenika i studenata može biti izabrano lice koje ima:

- 1) visoku školsku spremu;
- 2) položen odgovarajući stručni ispit;
- 3) pet godina radnog iskustva.

### **Mandat direktora**

#### **Član 78a**

Direktor ustanove bira se na period od četiri godine.

Direktoru ustanove miruje radni odnos za vrijeme prvog mandata na radnom mjestu sa koga je izabran.

### **Izbor i razrješenje direktora**

#### **Član 80**

Direktor ustanove bira se na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja ustanove.

Konkurs za izbor direktora raspisuje školski, odnosno upravni odbor dva mjeseca prije isteka mandata direktora.

Kandidat za direktora je dužan da, uz prijavu na konkurs, priloži i program razvoja ustanove.

Program razvoja ustanove podnosi kandidat za direktora na osnovu izvještaja o evaluaciji i samoevaluaciji obrazovno-vaspitnog rada ustanove.

Direktora ustanove bira i razrješava osnivač.

Direktora javne ustanove bira i razrješava ministar.

Javna ustanova dostavlja kompletnu dokumentaciju ministru, u roku od sedam dana od dana završetka konkursa.

## **Nadležnosti direktora**

### **Član 82**

Direktor ustanove:

- 1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
- 2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
- 3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
- 4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
- 5) rukovodi radom nastavnickog, odnosno stručnog vijeća;
- 6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
- 7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 8) vrši stručno-pedagoški nadzor;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
- 11) donosi plan unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove;
- 12) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
- 13) sarađuje sa roditeljima i sredinom;
- 14) obrazuje komisije za provjeru znanja učenika u toku trajanja nastave, na zahtjev učenika, roditelja ili staratelja;
- 15) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Direktor je dužan obrazovati Komisiju iz stava 1 tačke 14 ovog člana u roku od 24 časa od podnošenja zahtjeva za provjeru znanja učenika.

U sastavu Komisije mora biti najmanje jedan član koji ne radi u toj ustanovi.

Ocjena Komisije je konačna

Direktor ustanove podnosi školskom, odnosno upravnom odboru izvještaj o radu, prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

## **Prestanak dužnosti direktora**

### **Član 82a**

Dužnost direktora ustanove prestaje:

- 1) istekom mandata;
- 2) na lični zahtjev;
- 3) razrješenjem;
- 4) prestankom radnog odnosa.

## **Uslovi za razrješenje**

### **Član 83**

Školski, odnosno upravni odbor može, pored slučajeva propisanih zakonom, razriješiti direktora ustanove, ako:

- 1) ne realizuje program razvoja ustanove;
- 2) ne preduzima mjere prema zaposlenom koji ne izvršava radne zadatke, odnosno vrši povredu radne obaveze, ili zloupotrebljava svoj položaj;
- 3) utvrdi da ustanova ne realizuje godišnji plan rada;
- 4) ne izvršava radne zadatke, odnosno vrši povredu radne obaveze;
- 5) zloupotrebljava svoj položaj;
- 6a) zaposli novog nastavnika, a prije toga nije, u skladu sa članom 109 ovog zakona, sporazumno preuzeo nastavnika iz druge ustanove koji ispunjava uslove tog radnog mjesta;
- 7) izabere nastavnika ili saradnika suprotno zakonu;
- 8) se u ustanovi ne vodi propisana evidencija;
- 9) ustanova ne obezbjeđuje javnost rada;
- 10) ne donese rješenje o poništenju ispita, u skladu sa zakonom;
- 11) ne izvrši rješenje inspekcijskog organa;
- 12) ne donese plan unapređenja kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada ustanove;
- 13) je zbog sprovođenja akata koje je donio nastala veća šteta za ustanovu, zaposlene i korisnike usluga;
- 14) dozvoli političko organizovanje i djelovanje ili religijsko djelovanje u ustanovi javnog obrazovanja;
- 15) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom i statutom ustanove.

Ako školski, odnosno upravni odbor javne ustanove ne razriješi direktora ustanove u slučajevima iz stava 1 ovog člana, ministar može razriješiti direktora ustanove.

## **Prava iz radnog odnosa**

### **Član 84**

Direktor koji po isteku drugog mandata na koji je izabran ne bude ponovo biran, raspoređuje se na radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, a ako takvog mjesta nema, ostvaruje prava kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba, u skladu sa zakonom.

Pravo iz stava 1 ovog člana ostvaruje i pomoćnik direktora koji po isteku mandata ne bude ponovo biran.

Direktor, odnosno pomoćnik direktora koji je razriješen u skladu sa ovim zakonom može se rasporediti na radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, a ako takvog mjesta nema, prestaje mu radni odnos.

## **Pomoćnik direktora**

### **Član 85**

Ustanova sa više od 30 vaspitnih grupa, odnosno 20 odjeljenja može imati pomoćnika direktora.

Ustanova sa više od 60 vaspitnih grupa, odnosno 40 odjeljenja može imati dva pomoćnika direktora.

Pomoćnik direktora ustanove pomaže direktoru u organizovanju obrazovno-vaspitnog rada.

Poslovi i zadaci pomoćnika direktora bliže se utvrđuju statutom ustanove.

## **Uslovi za izbor pomoćnika direktora**

### **Član 86**

Za pomoćnika direktora ustanove može biti izabrano lice koje ispunjava uslove za direktora.

Pomoćnika direktora ustanove bira i razrješava direktor.

Pomoćnik direktora ustanove bira se na period od četiri godine.

## **Prava učenika**

### **Član 97**

Škola obezbjeđuje učeniku sljedeća prava:

1) da na početku školske godine dobije uputstvo koje sadrži prava i obaveze učenika;

2) na kvalitetan obrazovno-vaspitni rad (nastavu);

3) da iskaže mišljenje o radu nastavnika;

4) da traži komisijsku provjeru svoga znanja u toku trajanja nastave;

5) da podnosi prigovor na ocjenu na kraju klasifikacionog perioda, nastavne godine ili na ispitu;

6) da učestvuje u izradi uputstva koje sadrži njegova prava i obaveze;

7) na blagovremenu i potpunu informaciju o svojim pravima i obavezama;

8) na zaštitu od svih vrsta nasilja u školi, diskriminacije, zlostavljanja i zanemarivanja;

9) na odsustvovanje iz škole, uz najavu roditelja, odnosno staratelja, u trajanju od pet radnih dana u toku nastavne godine;

10) na učestvovanje u oblikovanju sadržaja stručnih ekskurzija i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada;

11) druga prava utvrđena statutom ustanove.

Predstavnici učeničkog parlamenta imaju pravo da učestvuju u radu stručnih organa škole kad se raspravlja o pitanjima koja su od interesa za učenike (učenički standard, slobodne aktivnosti i slično).

### **Uslovi za zapošljavanje**

#### **Član 100a**

Nastavnik može da zasnuje radni odnos koji, pored opštih uslova propisanih Zakonom o radu, ima:

1) odgovarajuće obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom i obrazovnim programom;

2) crnogorsko državljanstvo;

3) položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama.

### **Zapošljavanje nastavnika**

#### **Član 101**

Nastavnik se zapošljava na osnovu javnog konkursa, u skladu sa zakonom.

Konkurs iz stava 1 ovog člana raspisuje direktor ustanove i traje 15 dana.

Nastavnici u ustanovama ili posebnom odjeljenju ustanove sa nastavom na jeziku manjine moraju, pored uslova propisanih zakonom, da imaju aktivno znanje jezika i pisma te manjine i crnogorskog jezika.

Odluku o zapošljavanju nastavnika donosi direktor ustanove u roku od 15 dana od dana isteka roka za podnošenja prijava.

Poseban uslov za zapošljavanje nastavnika je probni rad.

Dužina trajanja probnog rada, način sprovođenja i ocjenjivanja rezultata probnog rada utvrđuje se propisom Ministarstva.

Nastavniku koji za vrijeme probnog rada ne zadovolji prestaje radni odnos istekom roka utvrđenog ugovorom o probnom radu.

## **Raspisivanje konkursa**

### **Član 101a**

Javna ustanova može raspisati konkurs za zapošljavanje nastavnika, ako:

- 1) ne postoji mogućnost da sporazumno preuzme nastavnika iz druge javne ustanove sa liste zaposlenih, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) ima sistematizovano i odobreno radno mjesto.

Listu iz tačke 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo, do 5. septembra tekuće godine za školsku godinu, na osnovu izvještaja javnih ustanova.

## **Pripravnik**

### **Član 102**

Nastavnik - pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u ustanovi radi osposobljavanja za samostalno obavljanje poslova u stepenu svoje stručne spreme.

Pripravnički staž nastavnika sa višom i visokom školskom spremom traje godinu dana, a sa srednjom školskom spremom šest mjeseci.

Pripravniku prestaje radni odnos nakon isteka pripravničkog staža.

## **Mentor**

### **Član 103**

Pripravnički staž se izvodi po utvrđenom programu obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi, pod neposrednim nadzorom ovlašćenog nastavnika (mentora), koji ima najmanje isti stepen školske spreme koju posjeduje pripravnik.

Mentora iz stava 1 ovog člana određuje direktor ustanove, na predlog stručnog aktiva.

Poslovi i zadaci mentora utvrđuju se propisom Ministarstva.

## **Stručni ispit**

### **Član 106**

Poslije završenog pripravničkog staža nastavnik polaže stručni ispit.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nastavnik koji je obavio pripravnički staž i položio stručni ispit prema drugim propisima ima pravo da polaže stručni ispit prema odredbama ovog zakona, nakon jedne godine rada u ustanovi.

Pravo da polaže stručni ispit ima i nastavnik koji nije obavio pripravnički staž, a nakon diplomiranja u određenom stepenu stručne spreme propisane zakonom ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u nastavi.

## **Stručno usavršavanje**

### **Član 112**

Nastavnici imaju pravo i dužnost da se stručno usavršavaju kroz različite oblike usavršavanja (individualne, formalne i informalne).

Program i organizaciju oblika stručnog usavršavanja nastavnika, propisuje Ministarstvo, na predlog Zavoda za školstvo, odnosno Centra.

## **XIV PEDAGOŠKA EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE**

### **Pedagoška evidencija**

#### **Član 114**

U školi se vodi jedinstvena pedagoška evidencija, i to: upisnica (matična knjiga), odjeljska knjiga (dnevnik rada sa prozivnikom), evidencija o ispitima i uspjehu učenika, odnosno polaznika na kraju školske godine, izdatim svjedočanstvima i diplomama, evidencija o podjeli predmeta na nastavnike, ljetopis škole i dr.

U školi u kojoj se nastava izvodi na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, pedagoška evidencija štampa se i vodi na crnogorskom jeziku i na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Škola je dužna da trajno čuva upisnicu (matičnu knjigu) i evidenciju o izdatim svjedočanstvima i diplomama.

### **Javne isprave**

#### **Član 115**

Na osnovu podataka iz pedagoške evidencije, škola koja ostvaruje javno važeće programe izdaje javne isprave.

Javne isprave iz stava 1 ovog člana su: đачka knjižica, svjedočanstvo, diploma, prevodnica, odnosno ispisnica i druge javne isprave koje se izdaju u skladu sa zakonom.

U školi u kojoj se nastava izvodi na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, javne isprave štampaju se i izdaju na crnogorskom jeziku i na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

## **Vrste prava**

### **Član 130**

Učenik ima pravo na:

- 1) smještaj i ishranu u domu;
- 2) stipendiju za talentovane;
- 3) participaciju prevoza.

Bliže kriterijume za participaciju prevoza učenika propisuje Ministarstvo.

## **Prava na smještaj i ishranu**

### **Član 131**

Smještaj i ishrana učenika organizuju se u domu učenika, odnosno u domu učenika i studenata (u daljem tekstu: dom).

Pravo na ishranu, odnosno na ishranu i smještaj u domu ima redovni učenik srednje škole koji se školuje van mjesta prebivališta.

Kriterijumi, način i redosljed za prijem učenika, kao i cijena smještaja i ishrane u domu bliže se uređuju propisom Ministarstva.

## **Pravo na stipendiju**

### **Član 133**

Pravo na stipendiju ima talentovani učenik kojeg predloži nastavničko vijeće škole, na osnovu mišljenja mentora.

Mentora iz stava 1 ovog člana određuje nastavničko vijeće škole.

Talentovanim učenikom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se učenik koji iz pojedinih nastavnih predmeta, odnosno oblasti pokazuje naročiti smisao, interes, radoznalost i sposobnost za misaone i stvaralačke procese i postiže izvanredne rezultate, a ima opšti uspjeh najmanje vrlo dobar.

Odluku o dodjeli stipendije i prestanku stipendiranja donosi komisija, koju imenuje Ministarstvo.

Bliže kriterijume i uslove za dodjelu stipendije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Ograničenje za učešće u finansiranju**

### **Član 137**

Ustanova koja se finansira iz javnih prihoda ne može zahtijevati od učenika, odnosno polaznika participaciju za pokriće troškova obrazovanja (nastavne i vannastavne aktivnosti).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ustanova može zahtijevati od učenika, odnosno polaznika participaciju za pokriće troškova obrazovanja (nastavne i vannastavne aktivnosti) po odobrenju Ministarstva.

Privatna umjetnička škola može od učenika naplaćivati participaciju troškova obrazovanja.

Saglasnost na visinu participacije iz stava 2 ovog člana daje Ministarstvo.

### **Normativi i standardi**

#### **Član 138**

Ustanova koja realizuje javno važeće obrazovne programe stiče sredstva u skladu sa normativima i standardima.

Normative i standarde iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo, uz mišljenje Nacionalnog savjeta.

Normativima i standardima regulišu se: obaveze nastavnika i saradnika, mjerila za organizovanje savjetodavne službe, biblioteke, administrativno-računovodstvene i tehničke službe i mjerila za formiranje odjeljenja i grupa, za vrednovanje materijalnih troškova.

Na osnovu normativa i standarda iz stava 2 ovog člana ustanova donosi akt o sistematizaciji radnih mjesta.

### **Naknada za školarinu**

#### **Član 142**

Naknadu za školarinu po učeniku, odnosno djetetu u privatnoj ustanovi određuje osnivač.

### **Kazne za prekršaje**

#### **Član 146**

Novčanom kaznom od 500 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj ustanova, ako:

- 1) dozvoli političko organizovanje i djelovanje suprotno odredbi člana 6 ovog zakona;
- 2) upotrebljava udžbenike i nastavna sredstva suprotno odredbi člana 13 ovog zakona;
- 3) ne ostvaruje propisane obrazovne programe u skladu sa članom 19 ovog zakona;
- 4) otpočne sa radom bez rješenja o licenciranju (član 50);
- 5) izvrši statusne promjene suprotno odredbi člana 57 ovog zakona;
- 6) promijeni naziv i sjedište ustanove suprotno odredbi člana 58 ovog zakona;
- 7) ne dobije saglasnost na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa članom 60 ovog zakona;
- 8) zaposli nastavnika suprotno odredbi člana 101 ovog zakona;
- 9) zaključi sporazum o radnom odnosu sa nastavnikom suprotno odredbi člana 109 ovog zakona;

10) ne vodi propisanu pedagošku evidenciju u skladu sa članom 114 ovog zakona;

11) izda javne isprave suprotno odredbi člana 115 ovog zakona;

12) komisija ne izvrši raspodjelu i useljenje učenika u dom u roku utvrđenom članom 132 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u ustanovi u iznosu od 30 eura do 1.000eura.